

NYHETSREVIJ2/2016

I början av 1970-talet fäste Undervisningsministeriet uppmärksamhet vid behovet av att höja universitetsstuderandenas språkliga färdigheter bland annat med tanke på den ökande internationaliseringen. Den modell som förespråkades var att universiteten inrättar språkcenter i form av självständiga, fristående institutioner. En annan modell hade varit att fakulteterna själva anställer språklärare och anordnar undervisningen. Detta skulle ha kunnat leda till stora olikheter i språkundervisningens omfattning och kvalitet såväl mellan fakulteterna inom ett och samma universitet som mellan de olika universiteten.

Språkcentren utvecklades till viktiga delar av universitetsgemenskapen

Under den senare delen av 1970-talet inrättades språkcenter vid ett antal universitet enligt den föreslagna modellen. Den huvudsakliga uppgiften var att anordna den undervisning i kommunikation, det andra inhemska språket och främmande språk som enligt lagstiftningen krävdes för en högskoleexamen. Under årens lopp kunde undervisningen utökas med valbara studier i främmande språk. Språkurvalet och antalet undervisningstimmar varierade naturligtvis beroende på hur mycket resurser universiteten gav till språkcentren. Hursomhelst utvecklades språkcentren med åren till viktiga delar av universitetsgemenskapen med en sakkunnig lärarkår inom språk- och kommunikationsundervisningen.

Språkcentret har mist sin status som fristående institution

Det täta samarbetet mellan universitetens språkcenter har visat sin styrka i flera olika sammanhang när det har varit aktuellt med verksamhetsutveckling, kvalitetsarbete och skapande av nationella rekommendationer. I synnerhet planeringen inför Bolognareformen år 2005 engagerade en stor del av språkcentrens personal.

Under 2010-talet har situationen vid många universitet förändrats märkbart främst på grund av kärvare ekonomi. Minskad tilldelning från staten både vad gäller grundutbildningen och forskningen har medfört sparåtgärder som även påverkat språkcentrens verksamhet. I en del universitet, bland annat vid Åbo Akademi, har man genomfört strukturella förändringar som resulterat i att språkcentret mist sin status som fristående institution för att i stället bli en del av en större enhet. Även om det säkert finns fördelar med större och starkare enheter blir följden tyvärr den att språkcentret fjärras från de nära och täta kontakterna med universitetets ledning och att språkcentret ”glöms bort” i universitetets planerings- och utvecklingsarbete.

Goda språkfärdigheter – en central del av den akademiska kompetensen

För närvarande pågår på många håll utredningar om ett tätare samarbete mellan universitetens språkcenter och språkundervisningen vid yrkeshögskolorna. I en del fall talas det till och med om grundande av gemensamma språkcenter för högskolorna. Beroende på hur ett närmare samarbete utformas kan det utgöra något positivt som gagnar språkundervisningen för både de

studerande och personalen eller så kan det leda till försämrad kvalitet och frustration för alla parter.

Då sätten att organisera språk- och kommunikationsundervisningen blir allt mera differentierade inom universitetsvärlden är det allt viktigare med ett brett samarbete mellan språkcentren. Vi behöver tillsammans engagera alla till buds stående krafter för att visa för det övriga universitetssamfundet vilken viktig roll språkcentrens arbete har. För oss är det klart att goda språkfärdigheter är en central del av den akademiska kompetensen – nu bör vi få också alla andra att inse samma sak.

Jan Jylhä